

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آینه معرفت

(فصلنامه علمی - پژوهشی فلسفه و کلام اسلامی)
سال چهاردهم، شماره ۴۰ / پاییز ۱۳۹۳

صاحب امتیاز:

دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده الهیات و ادیان

مدیر مسئول:

دکتر حسن سعیدی

سر دبیر:

دکتر محمدعلی شیخ

مدیر داخلی:

دکتر زکریا بهارنژاد

اعضای هیئت تحریریه به ترتیب الفبا:

دکتر محمد ابراهیمی ورکیانی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر سیدعلی اکبر افجه‌ای (استاد دانشگاه علامه طباطبائی)، دکتر رضا اکبریان (استاد دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر محسن جوادی (دانشیار دانشگاه قم)، آیت‌الله دکتر سیدحسن سعادت مصطفوی (دانشیار دانشگاه امام صادق)، دکتر حسن سعیدی (دانشیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر محمدعلی شیخ (استاد دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر منوچهر صانعی (استاد دانشگاه شهید بهشتی) دکتر قربان علمی (دانشیار دانشگاه تهران)

همکاران علمی این شماره به ترتیب الفبا:

دکتر رضا اکبری، دکتر زکریا بهارنژاد، دکتر صالح حسن زاده، دکتر اسماعیل دارابکلایی، دکتر مریم سالم، دکتر حسن سعیدی، دکتر مرتضی سمنون، دکتر سیدمحمد اسماعیل سیدهاشمی

مترجم چکیده‌ها:

دکتر محمدرضا عنانی سراب

ویراستار:

فروغ کاظمی

صفحه آرا:

مریم میرزایی

نشانی: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده الهیات و ادیان، دفتر مجله کد پستی: ۱۹۸۳۹۶۳۱۱۳

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat
E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

تلفکس: ۲۲۴۳۱۷۸۵ تلفن: ۲۹۹۰۲۵۲۷
چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه شهید بهشتی

در تاریخ ۹۱/۱۰/۲۵ طی نامه ۲۰۵۱۳۹/۳/۱۸ رتبه علمی پژوهشی فصلنامه آینه معرفت توسط کمیسیون نشریات وزارت علوم و تحقیقات و فناوری تمدید اعتبار شده است.

فصلنامه آینه معرفت در سایت زیر به طور تمام متن قابل بازیابی است:

www.ISC.gov.ir

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

سال نشر: ۱۳۹۳

توجه: مسئولیت مطالب و نظریات مطرح شده در مقاله‌های این فصلنامه بر عهده نویسندگان آن است و چاپ آنها به معنای تأیید آنها نیست.

راهنمای نگارش مقالات

از نویسندگان محترم تقاضا می‌شود از ارسال مقالاتی که مطابق شیوه‌نامه نیست، خودداری فرمایند؛ صرفاً مقالاتی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند که مطابق شیوه‌نامه نگاشته شده باشند.

۱. مشخصات نویسنده: نام و نام خانوادگی، مرتبه علمی و سازمان متبوع صاحب اثر (مؤلف / مترجم)، نشانی دقیق پستی و الکترونیکی و تلفن تماس در پایان مقاله آورده شود.
۲. تصمیم‌گیری در مورد چاپ مقاله‌ها توسط هیئت تحریریه و دو داور متخصص صورت می‌پذیرد.
۳. مقاله در نشریه دیگر چاپ نشده یا همزمان برای سایر مجلات ارسال نشده باشد.
۴. مقالات دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی در صورتی برای داوری ارسال خواهد شد که نام استاد راهنما نیز ذکر شده باشد.
۵. موضوع مقالات: مقاله‌های ارسالی مرتبط با زمینه‌های تخصصی فلسفه و کلام اسلامی به یکی از سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی پذیرفته می‌شود.
۶. اجزای مقاله: عنوان مقاله، چکیده فارسی و انگلیسی، کلید واژه‌ها، مقدمه، متن، نتیجه، ارجاعات توضیحی، منابع.
۷. دریافت مقاله فقط از طریق سامانه پند، سامانه مدیریت نشر به آدرس www.scj.sbu.ac.ir امکان پذیر است.
۸. معادل اصطلاحات و اعلام بلافاصله پس از اصطلاح یا نام در داخل پرانتز آورده شود.
۹. اعلام ناآشنا اعراب گذاری شود.
۱۰. منبع تبدیل سال‌ها از هجری به میلادی یا بالعکس: وستنفلد، فردیناند و ادوارد ماہلر، تقویم تطبیقی هزار و پانصد ساله هجری قمری و میلادی، مقدمه و تجدیدنظر از حکیم‌الدین قریشی، تهران، فرهنگسرای نیاوران، ۱۳۶۰.
۱۱. در پایان مقاله، نخست ارجاعات توضیحی آورده می‌شود که صرفاً شامل توضیحات ضروری است نه ارجاع به منابع.
۱۲. شیوه ارجاع به منابع: به جای ذکر منابع در زیرنویس یا پایان مقاله، در پایان هر نقل قول مستقیم یا غیرمستقیم مراجع مربوط، به این شکل داخل پرانتز قرار داده شود: (نام خانوادگی مؤلف، صفحه). چنانچه بیش از یک اثر از مؤلف ذکر شود، منبع به این شکل ارائه گردد: (نام خانوادگی مؤلف، عنوان مقاله یا کتاب، صفحه).

۱۳ فهرست الفبایی منابع (فارسی و غیر فارسی جدا):

- کتاب:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، عنوان کتاب، شماره جلد، نام مترجم یا مصحح و غیره، محل نشر، نام ناشر، سال نشر.

- مقاله:

الف) چاپ شده در مجموعه یا دایرةالمعارف:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، عنوان مجموعه یا دایرةالمعارف، اهتمام کننده، محل نشر، نام ناشر، سال نشر، صفحه‌ها.

ب) چاپ شده در مجلات:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام مجله، دوره یا جلد، شماره (فصل / ماه و سال)، صفحه‌ها.

ج) چاپ شده در روزنامه:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام روزنامه، شماره (روز و ماه و سال)، صفحه.

- سند:

نام سازمانی که سند در آنجا نگهداری می‌شود، شماره پرونده، شماره سند.

لطفاً میزان تحصیلات، رتبه و پایه علمی، محل کار دانشگاهی، شماره تلفن منزل و محل کار، تلفن همراه، نشانی، شماره کد یا صندوق پستی و پست الکترونیک خود را در برگه‌ای مجزا همراه مقاله ارسال نمایید.

فهرست مطالب

۷	ارزیابی دیدگاه مکتب تفکیک در باب وجود و اشاره به برخی مبانی آن، سید محمد اسماعیل سیدهاشمی - رضا سلیمانی
۸	رمزگشایی از جایگاه مسئله اتحاد عاقل به معقول در فلسفه ابن سینا، شمس اله سراج - فرنوش بابادی
۹	بررسی پیامدهای کلامی حسن و قبح عقلی، زکریا بهارنژاد - فاطمه کاظمی
۱۰	نظریه ابداعی ابن سینا در علیت و ریشه‌های قرآنی آن، سید رضا (زهیر) حسینی لواسانی - رضا اکبریان
۱۱	محکم و متشابه در اندیشه ابن عربی و علامه طباطبایی، مسعود حاجی ربیع
۱۲	نظریه تناسخ و رویکرد شیخ علاءالدوله سمنانی، لادن صالحین - ابوالفضل محمودی
۱۳	نگاه فلسفی به نوسان قیمت‌ها از دیدگاه ابن خلدون، محمد علی شیخ
۱۴	نمایه تفصیلی شماره‌های ۳۸-۲۱
46	<i>A Critical Review of Segregation School 'Maktab Tafkik' Views on Existence with Reference to Some of Its Basic Principles, Seyed Mohammad Esmaili Syed Hashemi -Reza Soleimani</i>
47	<i>Decoding the Issue of Union of Intelligent and Intelligible in Avicenna's philosophy, Shamsolah Seraj- Farnoosh Bababdi</i>
48	<i>Analytic Review of Consequences of Religious Goodness and Badness, Zakaria Baharnezhad- Fatemeh Kazemi</i>
49	<i>Avicenna's Innovative Theory of Causality and Its Quranic Origins, Seyd Reza (Zahir) Hosseini Lavasani- Reza Akbarian</i>
50	<i>Firmness and Similarity from the Perspective of Ibn Arabi and Allameh Tabatabai, Massud Hajirabi</i>
51	<i>Sheikh Ala'dole Semnani's Approach to the Theory of Reincarnation, Ladan Salehin- Abolfazl Mahmoodi</i>
52	<i>A Philosophical Look at Price Changes from Ibn Khaldun's Perspective, Mohammad Ali Sheikh</i>

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت

دانشگاه شهید بهشتی، پاییز ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University

کد مقاله: ۱۸۳۴۱

ارزیابی دیدگاه مکتب تفکیک در باب وجود و اشاره به برخی مبانی آن

سیدمحمداسماعیل سیدهاشمی*

رضا سلیمانی**

چکیده

مکتب تفکیک با این انگیزه طراحی و ارائه شده است که شناخت حقایق و معارف دینی را به دور از التقاط فلسفی و عرفانی، با شیوه‌ای دینی ممکن نماید و تأویل‌ها و تفاسیری را که ظواهر شریعت از پذیرش آن ابا دارد، از روند فهم دینی کنار نهد و بر این ادعاست که با این روش می‌توان به حقایق دینی که سعادت حقیقی ما در گرو علم به آن است، دست یافت. یکی از کلیدی‌ترین مسائل در این مکتب، مباحث هستی‌شناسی آن است و می‌توان ادعا کرد که در مکتب تفکیک مباحث هستی‌شناسی دروازه ورود به مباحث معرفت‌شناسی است. در این مقاله آراء و مبانی هستی‌شناسی مکتب تفکیک مورد کاوش قرار گرفته است و نشان داده شده که اکثر مطالب آنان در باب هستی‌شناسی با نگاه بدبینانه به حکمت متعالیه و برای انکار دیدگاه‌های این فلسفه پایه‌ریزی شده و بر این اساس برخی مبانی این مکتب توجیه معقولی ندارد و حتی نمی‌توان آن مطالب را مبتنی بر روایات دانست. البته از آنجایی که بین مؤسسان و شارحان این مکتب اختلافاتی وجود دارد تأکید ما در این تحقیق بیشتر بر مؤسسان این مکتب است.

کلید واژه‌ها: وجود، ماهیت، اشتراک معنوی، مالکیت، خلقت، علیت.

m-hashemy@sbu.ac.ir

* عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

** دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدرسی معارف اسلامی دانشگاه شهید بهشتی

تاریخ دریافت: ۹۳/۷/۹ تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۱/۶

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، پاییز ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۸۱۵۲

رمزگشایی از جایگاه مسئله اتحاد عاقل به معقول در فلسفه ابن سینا

شمس‌اله سراج*
فرنوش بابادی**

چکیده

ابن سینا در مواضع مختلف آثار خود از نظریه اتحاد سخن به میان می‌آورد اما اعتقاد و دیدگاه او به وضوح و روشنی مشخص نیست چرا که گاهی مسئله اتحاد را می‌پذیرد و گاهی بر رد آن استدلال می‌آورد. لذا از یک سوی اشتهار شیخ به عنوان منکر قطعی و مسلم نظریه اتحاد عاقل و معقول و از سوی دیگر بررسی قول به استبصار و عدول شیخ از نظر اولیة خود و پذیرش اتحاد، همچنین این مسئله که آیا واقعاً در میان عبارات او تناقضی وجود دارد یا خیر و اگر وجود دارد علت آن چیست و چگونه می‌توان این تناقض را رفع یا توجیه کرد؟ از جمله مسائلی است که این مقاله درصدد بررسی آنهاست. در این خصوص تشریح اقوال شیخ در آثار متعدد او و بیان دوگانگی میان تعبیرش با تمسک به همه شواهد رد و قبول اتحاد و نقل آرای اندیشمندان و پاسخ به آنها جایگاهی ویژه دارد. در نهایت این پژوهش به این نتیجه رسیده است که با نگاهی ریزبینانه به آثار و ادله شیخ خواهیم دید که حقیقتاً تعارضی وجود ندارد بلکه شیخ در همه جای آثار در پی اثبات اتحاد عاقل و معقول بوده است.

کلیدواژه‌ها: ابن سینا، اتحاد، عقل، عاقل، معقول.

frnoosh.babadi@yahoo.com

* عضو هیئت علمی دانشگاه ایلام
** کارشناس ارشد فلسفه و کلام دانشگاه ایلام

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۱/۱۳

تاریخ دریافت: ۹۳/۶/۲۹

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، پاییز ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۶۸۱۶

بررسی پیامدهای کلامی حسن و قبح عقلی

زکریا بهارنژاد*
فاطمه کاظمی**

چکیده

حسن و قبح عقلی و شرعی در سه حوزه عدل، نبوت و معاد نتایج متفاوتی دارند. نظریه حسن و قبح شرعی منجر به عدم توانایی اثبات عقلی صفات خداوند می‌شود، همچنین این نظریه قادر نیست بر لزوم بعثت و عصمت انبیا، معاد و تکلیف، دلیل عقلی ارائه نماید. در صورت شرعی بودن حسن و قبح تنها منبعی که براساس آن می‌توان به صفات خدا دست یافت و او را منزّه از انجام افعال قبیح و ظلم دانست اخبار شرع است، اما در شرایطی که عقلاً نمی‌توان انجام یا ترک افعال را در مورد خداوند اثبات کرد نه تنها شریعت اطمینان‌آوری خود را از دست می‌دهد، بلکه دور لازم می‌آید، زیرا شریعت را نمی‌توان از طریق خود شریعت اثبات کرد. و نیز احکام وعده و وعید آن الزام‌آور نخواهد بود. در مقابل نظریه حسن و قبح عقلی این ضعف‌ها را در ناحیه لوازم و نتایج ندارد با پذیرش حسن و قبح عقلی می‌توان صفات خدا را عقلاً اثبات کرد و با تأکید بر قبح اظهار معجزه از سوی مدعی دروغین نبوت و قبح نفی غرض از سوی خداوند بسیاری از مسائل در حوزه نبوت و فروع آن عقلاً اثبات می‌شود. همچنین از طریق حسن و قبح عقلی می‌توان بر ضرورت معاد دلیل عقلی ارائه کرد.

کلید واژه‌ها: حسن و قبح عقلی، دلیل لطف، لوازم، پیامد، عدل الهی، معاد، تکلیف.

z_baharnezhad@sbu.ac.ir
Fateme_kazemi_1@yahoo.com

* عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی
** فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته فلسفه تطبیقی

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۲۲

تاریخ دریافت: ۹۲/۴/۱۶

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، پاییز ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۵۲۳۵

نظریه ابداعی ابن سینا در علیت و ریشه‌های قرآنی آن

سیدرضا(زهیر) حسینی لواسانی*
رضا اکبریان**

چکیده

بحث علیت از مباحث مهم فلسفی است که فیلسوفان اسلامی تلاش وافری در جهت اصلاح و سامان‌دهی آن مطابق با آموزه‌های دینی انجام دادند. ابن سینا با استفاده از مفهوم دینی خلقت که مطابق آن وجود پس از عدم مطرح می‌شود، از بحث قوه و فعل ارسطو به بحث وجود و ماهیت گذر کرده و بر این اساس بسیاری از مباحث مربوط به علیت را از نو بازسازی می‌کند که از آن جمله می‌توان به این موارد اشاره کرد: ملاک نیاز به علت از "امکان استعدادی" به "امکان ماهوی" تغییر می‌یابد. خداوند از محرک نامتحرک نخستینی که فعلیت محض و علت غایی است به واجب‌الوجود بالذاتی که وجود محض است و علت فاعلی‌ایجاد است، تبدیل می‌شود. همچنین خداوندی که تنها به خود می‌اندیشد به خداوند عالم به ماسوا تبدیل می‌شود و در یک کلام در تفسیر علیت "اعطای وجود به ماهیت" جای "فعلیت بخشیدن به امر بالقوه" را می‌گیرد. کلید واژه‌ها: علیت، ابن سینا، ارسطو، خلقت، امکان ماهوی.

zoheirreza@yahoo.com

* دانشجوی دکتری فلسفه و حکمت اسلامی دانشگاه تربیت مدرس تهران
** استاد گروه فلسفه دانشگاه تربیت مدرس تهران

تاریخ دریافت: ۹۲/۱۲/۱۲ تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۲۸

محکم و متشابه در اندیشه ابن عربی و علامه طباطبایی

مسعود حاجی ربیع *

چکیده

در این پژوهش مباحثی پیرامون زبان دین و به طور خاص، زبان قرآن مطرح می‌کنیم. زبان قرآن از جمله مباحث مهمی است که در آن به ویژگی‌های آیات قرآن توجه می‌شود. یکی از مباحثی که می‌توان در زبان قرآن بررسی کرد، ویژگی احکام و تشابه آیات قرآن است. ما در این مقاله، بر اساس آراء ابن عربی و علامه طباطبایی در باره این ویژگی آیات قرآن تأمل خواهیم کرد. بسیاری از اهل نظر، احکام و تشابه را از ویژگی‌های الفاظ قرآن می‌دانند. در تلقی آنان آیات متشابه ذاتا متشابه است و آگاهی به معنای حقیقی متشابهات در ساحت دانش الهی قرار دارد نه در قلمرو علم آدمی. ابن عربی و علامه طباطبایی در پاسخ به این مسئله مطرح در زبان دین، آرای دیگری دارند که ما در پی فهم آنها و تطبیق آرای آنان هستیم. مسئله ما در این نوشته، چستی محکم و متشابه از منظر ابن عربی و علامه طباطبایی و مقایسه آنهاست. هدف ما دستیابی به نظریات دواندیشمند در مسئله و تطبیق آنها است و روش آن آمیزه‌ای از نقل و تحلیل عقلی داده‌هاست. برخی از یافته‌های این پژوهش عبارت‌اند از: ۱. رابطه احکام و تشابه با وجود مطلق و تجلی در عرفان؛ ۲. ذاتی بودن تشابه برای آیات متشابه با تفسیر خاص ابن عربی از آن؛ ۳. نسبی بودن تشابه در اندیشه علامه طباطبایی؛ ۴. عدم نزاع حقیقی میان ابن عربی و علامه طباطبایی در ذاتی و یا نسبی بودن تشابه و امکان جمع میان آنها.

کلید واژه‌ها: محکم، متشابه، ذاتی بودن تشابه، نسبی بودن تشابه، تأویل، ام‌الکتاب.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، پاییز ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۷۹۶۰

نظریه تناسخ و رویکرد شیخ علاءالدوله سمنانی

لادن صالحین*
ابوالفضل محمودی**

چکیده

نظریه تناسخ مصطلح به‌عنوان یکی از آموزه‌های محوری ادیان هندی و بودایی، از دیرباز محل مجادلات کلامی، فلسفی و عرفانی در میان مسلمانان بوده که غالباً با دلایل متعدد و متقن به ابطال آن رأی داده‌اند. در این میان برخی گروه‌ها و فرق غیر رسمی مسلمانان، نظریه تناسخ را پذیرفته یا منتسب به پذیرش آن شده‌اند. همین امر دامنه مباحث تخصصی در مورد این نظریه را به حوزه‌های مختلف معرفتی و تا دوره معاصر سرایت داده است. یکی از عرفای به‌نام ایرانی که از منظری عرفانی به مقابله با رواج آموزه تناسخ در عصر خویش پرداخته و با روشن‌بینی و دقت نظر ستودنی به موشکافی، ریشه‌یابی و پاسخگویی به مسائل پیرامون این نظریه پرداخته، شیخ علاءالدوله سمنانی عارف بزرگ قرن هفتم و هشتم هجری قمری است. در این مقاله تلاش شده است تا مواجهه این عارف الهی با آموزه تناسخ، در خلال آثار بازمانده از وی مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد.

کلید واژه‌ها: علاءالدوله سمنانی، تناسخ، تمثل، تناسخ ملکی

* دانشجوی دکتری تصوف و عرفان اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران Ladansalehin@gmail.com
** دانشیار گروه تصوف و عرفان اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران amahmoodi5364@gmail.com

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، پاییز ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۲۱۳۶۸

نگاه فلسفی به نوسان قیمت‌ها از دیدگاه ابن خلدون

محمدعلی شیخ *

چکیده

بی‌تردید ابن‌خلدون یکی از متفکران بزرگ جهان اسلام و بلکه کل جهان است. اندیشه‌های بی‌بدیع و خلاق و مبتکرانه وی در تاریخ جامعه‌شناسی، فلسفه تاریخ، دولت و حکومت، نسبت به متفکران پیش از وی قابل قیاس نمی‌باشد، به حق می‌توان وی را پایه‌گذار و مؤسس جامعه‌شناسی نوین و فیلسوف تاریخ نامید. آنچه در این مقاله مشاهده می‌نمایید، تفکر و اندیشه وی در باب فلسفه نوسان قیمت‌هاست. نویسنده تلاش کرده تا دیدگاه این متفکر را در این زمینه تبیین کند.
کلیدواژه‌ها: قیمت، درآمد، رفاه، احتکار، رونق بازار، سخاوت.

* عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

نمایه تفصیلی آینه معرفت شماره‌های ۳۸-۲۱

انسان‌شناسی

جاویدی کلاته جعفرآبادی، طاهره-عالی، مرضیه
مبانی انسان‌شناسی پست مدرنیسم و دلالت‌های تربیتی آن، ش ۲۳، تابستان ۸۹
چیستی انسان / چگونگی مسئولیت انسان / انسان زمینی یا انسان مابعدالطبیعی / انسان محصول
گفتمان / طبیعت تاریخی انسان / اهداف تربیتی فلاسفه پست مدرن / انتقادهای وارد بر اهداف
تربیتی فلاسفه پست مدرن

امین زارعین، موسی الرضا
جایگاه انسان در هستی از نگاه آقا نجفی، ش ۲۷، تابستان ۹۰
بیان مسئله و اهداف تحقیق / خداوند در دل شکسته مؤمنان جا دارد / انسان موصوف به صفات
الهی / انسان کامل تر از ملائکه است حتی در عبادت

پرچمی، داود
اعتقاد دانشجویان به لیبرالیسم، علل و پیامدهای آن، ش ۲۲، بهار ۸۹
روش تجزیه و تحلیل اطلاعات / علل و پیامدهای اعتقاد به لیبرالیسم / سکولاریسم

خسروپناه، عبدالحسین
چیستی فلسفه علوم انسانی، ۳۱، تابستان ۹۱
چیستی فلسفه مضاف / چیستی علوم انسانی / روش‌شناسی علوم انسانی / پارادایم‌های روش
شناختی در علوم انسانی / چیستی علوم انسانی اسلامی / علل ظهور مسئله علوم انسانی اسلامی /
دیدگاه‌های علوم انسانی اسلامی / چگونگی تحول در علوم انسانی

اخلاق

بهارنژاد، زکریا-شمس‌الدین مطلق، کمیل
رابطه عدالت و سعادت از دیدگاه فارابی، ش ۳۸، بهار ۹۳

مفهوم عدالت / مفهوم سعادت / چستی عدالت نزد فارابی / عدالت در حوزه تکوین / عدالت اخلاقی / عدالت در اجتماع / عدالت توزیعی / عدالت ناظر به ضمانت اجرا / سعادت / ویژگی‌های سعادت / خیر بودن / برترین خیرها / مطلوبیت ذاتی / اکتسابی بودن سعادت / ذومراتب بودن سعادت / انواع سعادت / فضایل راه وصول به سعادت / انواع فضایل / رابطه میان عدالت و سعادت / رابطه آلی و غائی / رابطه علی و معلولی / رابطه منطقی / عناصر مؤثر در وصول به سعادت

خوشدل روحانی، مریم

نقد و ارزیابی نظریه اعتدال در اخلاق، ش ۳۸، بهار ۹۳

تبیین اجمالی نظریه اعتدال / ارزیابی و نقد نظریه اعتدال / بررسی دلایل عقلی نظریه اعتدال / قاعده اعتدال به عنوان یک اصل مشهور / اثبات قاعده اعتدال به روش تحلیل مفهوم / بررسی دلایل نقلی نظریه اعتدال / ارزیابی نظریه اعتدال بر اساس انسجام و یکپارچگی / ملاک اعتدال بودن عقل / معنای اعتدال و ضد آن / ارزیابی نظریه اعتدال بر اساس معیار و وضوح / اشکال تناقض ماهوی حد وسط / اشکال دور در تعیین حد وسط / تضاد حد وسط با دو طرف افراط و تفریط / اکثری بودن قاعده اعتدال و عدم تعمیم آن بر تمام فضایل

نجفی، محمد

تهذیب و تزکیه نفس در دیدگاه ابن سینا و راه‌های حصول آن، ش ۳۸، بهار ۹۳

نفس در دیدگاه ابن سینا / رابطه نفس و بدن / اهمیت تهذیب و تزکیه نفس / راه‌های به سعادت رسیدن عقلی نظری و عملی / راه‌های تهذیب و تزکیه نفس / محاسبه و مراقبه / تکرار اعمال عبادی و مقدم داشتن عبادت توأم با تفکر و تأکید بر آن / عشق پاک

بهار نژاد، زکریا - شمس الدینی، کمیل

بررسی رابطه عدالت و سعادت از دیدگاه ارسطو، ش ۳۲، پاییز ۹۱

مفهوم عدالت / عدالت اخلاقی / عدالت سیاسی / عدالت حقوقی / چستی عدالت از دیدگاه ارسطو / مفهوم سعادت / اقسام عدالت / اعتدال یا عدالت اخلاقی / چستی سعادت / سعادت

حقیقی / ویژگی‌های سعادت / راه وصول به کمال / رابطه عدالت اخلاقی با سعادت / رابطه مقدم و ذی‌مقدم / رابطه علی و معلولی / رابطه منطقی

غروی نائینی، نهله - ایماندار، حمید - یلساز، نصرت
نگاهی نو به نظریه نسبت اخلاق از منظر قرآن کریم، ش ۲۷، تابستان ۹۰
مفهوم اخلاق و نسبت اخلاق / تحلیل بعد ایجابی اخلاق از منظر قرآن کریم / دلایل
خاتمیت / تحلیل قرآنی برخی مباحث اساسی فلسفه اخلاق در حل مسئله نسبت اخلاق / حوزه
فرا اخلاق / واقع گرایی و غیر واقع گرایی اخلاق / تحلیل قرآنی مسائل مربوط به اخلاق و
حوزه‌های دیگر

اکبری، مجید - امین، فاطمه
نسبت اخلاق و سیاست در اندیشه ارسطو، ش ۲۱، زمستان ۸۸
اخلاق از نظر ارسطو / خیر / سعادت / اعتدال / سیاست از نظر ارسطو / فلسفه سیاسی افلاطون و
ارسطو / جامعه آرمانی ارسطو / نسبت اخلاق و سیاست در اندیشه ارسطو / ابزار در برابر غایت /
سعادت‌مندی / نظریه فضیلت مدار ارسطو / اخلاق سیاست فردی و سیاست اخلاق جمعی / تفاوت
دیدگاه ارسطو در باب اخلاق و سیاست با دیدگاه ماکیاولی / فضیلت

بهارنژاد، زکریا
فضیلت از دیدگاه فارابی، ش ۳۶، پاییز ۹۲
چیستی فضیلت / صنایع و علوم بشری و اهداف آنها / راه تحصیل افعال جمیل و ملکات نفسانی /
ویژگی‌های فضیلت / امور فضیلت‌گونه و انسان فاضل از نظر فارابی / سیاست فاضل / جامعه
فاضل / تفاوت انسان فاضل با فرد خویش‌ن‌دار / انواع فضائل / انواع فضائل فکری / راه‌های زدودن
رذائل از جامعه / مقایسه میان فضائل

شهریاری نیسانی، شهناز - نوروزی، رضا علی - نجفی، محمد
مراحل تعلیم و تربیت از دیدگاه ابن سینا با تأکید بر نفس، ش ۳۶، بهار ۹۲

نفس از دیدگاه ابن سینا/ مراتب نفس و قوای آن/ مراحل تعلیم و تربیت/ تعلیم و تربیت پیش از تولد/ تعلیم و تربیت از تولد تا بلوغ صوری/ تعلیم و تربیت از مرحله عملیات عینی تا دستیابی به عقل مستفاد

اترک، حسین

تحلیل‌های نادرست از قاعده اعتدال ارسطو، ش ۳۴، بهار ۹۲

تبیین قاعده اعتدال/ مسائل مطرح در قاعده اعتدال/ تحلیل‌های نادرست/ تحلیل درست: تلفیق دو تفسیر معنا شناختی و عمل‌گرایانه/ تفسیر اعتدال به حد وسط دقیق/ کمی بودن معیار اعتدال/ نسبت دادن افراط و تفریط به فضیلت/ رابطه خطی بین فضائل و رذائل

دیوانی، امیر- دهقان سیمکانی

ملاصدرا و عبدالجبار معتزل در کاربرد اخلاقی عقل، ش ۲۹، زمستان ۸۰

سه وجه اختلاف/ در اخلاق وجود شناختی/ شهود عقلانی/ سه وجه اشتراک در تلازم معرفت و فضیلت/ در وجوه و اعتبارات اخلاقی

تاریخ فلسفه

طاهری سر تشنیزی، اسحاق

فلسفه اسلامی، تئوسوفی یا فیلسوفی؟ (نزاع حائری و کربن)، ش ۳۵، تابستان ۹۲

تعبیر کربن از فلسفه اسلامی/ نظر نصر/ نظر ایزوتسو/ نظر حائری/ واژه‌شناسی تئوسوفیا و واژگان مرتبط/ تئوسوفی در معنای مدرن/ تحلیل و بررسی ادله دو طرف/ تأکید بر جهت‌گیری خاص فلسفه اسلامی

شکری، عبدالعلی

حکمت در نگاه مفسران قرآن و فیلسوفان، ش ۳۱، تابستان ۹۱

معنای لغوی حکمت/ معنای حکمت در فلسفه/ تبحر بسیار در صناعت/ علم تحصیل جمیل/ علم به اسباب بعیده و علت العلل/ تعقل برترین موجودات از طریق برترین علم/ استکمال نفس/ معرفت اعیان موجودات/ تفاوت فلسفه و حکمت/ حکمت ایمانی/ حکمت در اخلاق/ حکمت

در قرآن/ مقایسه دیدگاه فیلسوفان و مفسران قرآن و بیان معنای حکمت/ هماهنگی فیلسوفان و مفسران در معنای حکمت

اکبریان، رضا- نجبا، نفیسه

نظریه سهروردی در باب علیت و تأثیر آن بر محقق دوانی و میرداماد، ش ۲۶، بهار ۹۰
نظریه اضافه اشراقیه سهروردی/ نظام فلسفی شیخ اشراق و تفسیر علیت بر مبنای آن/ مجهول بودن ماهیت/ طرح نظریه اضافه اشراقیه/ تفاوت دیدگاه شیخ اشراق و ابن سینا/ تأثیر نظریه اضافی اشراقیه بر محقق دوانی/ مجهولیت ماهیت/ رابطه علت و معلول/ میرداماد و علیت در دیدگاه او/ مقایسه دیدگاه محقق دوانی و میرداماد با سهروردی

کاوندی، سحر- قربانی، هاشم - قرجالو، داود

تأملی در انگاره اشتراک معنوی و پندار اشتراک لفظی وجود نزد فخر رازی و اثیرالدین ابهری، ش ۲۴، پاییز ۸۹
نگاهی به چیستی اشتراک معنوی و لفظی وجود/ کارکرد مسئله وجود و بحث در خداشناسی/ دلایل فخر رازی مبنی بر اشتراک معنوی وجود/ رویکرد فخر رازی در کتاب المحصل/ رهیافت ابهری/ نقد و بررسی

دیباچی، سید محمدعلی - اسلامی، سید محسن

بررسی مفهوم فلسفه اسلامی در آثار شهید مطهری، ش ۳۳، زمستان ۹۱
جایگاه و اهمیت فلسفه اسلامی/ ملاک‌های تمایز فلسفه اسلامی از فلسفه یونان از دیدگاه شهید مطهری/ مسائل تدقیق شده/ مسائل جدید فلسفی/ مسائل جدید منطقی/ تأثیرپذیری از جهان‌بینی/ یگانگی شئون زندگی/ جایگاه وصف اسلامی در فلسفه اسلامی/ فلسفه عربی یا فلسفه اسلامی؟/ منظور از اسلامی بودن

غفوری نژاد، محمد

تطور تاریخی نظریه فطرت در فلسفه و عرفان اسلامی، ش ۲۴، پاییز ۸۹

توصیف تطورات نظریه / کندی و فارابی / اخوان الصفا / ابن سینا / شیخ اشراق / ابن عربی / امام خمینی / علامه طباطبائی / استاد مطهری / بررسی عوامل مؤثر بر تطورات

عرفان

رضائی، رضا - شعبانزاده، مریم

بازخوانی صوفیان از روایات ائمه شیعه، ش ۳۴، بهار ۹۲

منطق مکالمه / یادکرد زندگینامه و رفتار امامان در متون صوفیان / احادیث مندرج در کتب صوفیه / یادکرد امامان شیعه به عنوان ولی در سلسله صوفیان / شباهت‌های اعتقادی صوفیان و شیعیان / عصمت / علم امام

سالاری، یاسر - افجنگی، مهدی

رویکردی انتقادی به شیخیه در تطبیق هورقلیا بر عالم مثال، ش ۳۱، تابستان ۹۱

عالم مثال (برزخ) و بدن مثالی در حکمت متعالیه / عالم هورقلیا از منظر شیخیه / نقش هورقلیا در یادآوری / بقای خیال و مثال / عجب الذنب / نحوه وجود صوفیان از دیدگاه شیخیه / کیفیت برزخ از نظر شیخیه / مدهامتان و عالم هورقلیا / اقسام جسد و جسم / روح و جسم حقیقی در مدهامتان و هورقلیا / وضعیت ارواح بعد از مرگ

گر جیان، محمد مهدی - محمدعلی میرزائی، زهرا

رابطه انسان با حق تعالی بر اساس مبنای هستی‌شناسی عرفانی، ش ۲۲، بهار ۸۹

رابطه مفهوم انسان با حق / هستی‌شناسی عرفانی با نظر به مکتب محیی‌الدین / وحدت شخصیه وجود / تمایز احاطی حق سبحانه / راه‌های ارتباط ممکنات با حق سبحانه / تحلیل عارفان از وجه خاص / امکان درک وجه خاص برای همه انسان‌ها / قرب بیشتر حق تعالی از خود انسان به انسان

طغیانی، اسحاق - فدوی، طیه

بررسی تحلیل بازتاب فنا در منطق الطیر عطار، ش ۲۲، بهار ۸۹

طلب / عشق / معرفت / استقنا / توحید / حیرت / فقر و فنا / فنا در مقامات منطق الطیر

نصیری، محمد

وحدت شخصی وجود در آینه تمثیل‌های عرفانی، ش ۲۳، تابستان ۸۹
منظور از وحدت شخصی وجود در سخنان عارفان مسلمان / تمثیل خورشید و آبگینه‌های رنگی /
مثال عدد یک و ظهور آن در سایر اعداد / تمثیل نفس و قوای آن / تمثیل به سایه و صاحب آن /
تمثیل موج و دریا

طاهریان، مهدی

وحدت شخصی وجود ابن عربی و لوازم آن، ش ۲۴، بهار ۸۹
اشراقی بودن علم / ابدی نبودن عذاب آخرت / قضا و قدر / جبر و اختیار / رابطه خدا با جهان /
نامتناهی بودن جهان / وحدت ادیان / صفات عین ذات یا زائد؟ / تنزیه و تشبیه / جوهر مفهوم و
مصادق / حدوث و قدم جهان

واعظی، اصغر - حسینی هرازی، موسی

نقد موضع غزالی در باره صوفیه، ش ۳۵، تابستان ۹۲
تصوف غزالی / عارف و غیرعارف / آداب سیر و سلوک / روش و دستاورد صوفیه / رابطه
تصوف و عقل / انتقاد از صوفیه

حسینی شاهرودی، سید مرتضی

تبیین ذکر احاطی و انبساطی انسان کامل، ش ۳۵، تابستان ۹۲
ذاکر حقیقی و حقیقت ذکر / محبوبیت و مذکوریت جان هستی برای حق تعالی / تفاوت انسان
کامل با دیگران / ذکر مجالست با محبوب / ذات احدی خداوند مصداق همه مراتب اذکار
حیدری نوری، رضا

مبانی ذات‌گرایی شهود عرفانی در تفکر اشراقی، ش ۳۰، بهار ۹۱
ذات‌گرایی و ساحت‌گرایی در تجارب مینوی / حکمت اشراقی و تجارب معنوی / مکاشفه
عرفانی در پرتو اتحاد نوری / جایگاه روانشناسی اشراقی در تجارب مینوی / نقش اشراق و

مشاهده در کسب تجربه/ مراتب کشف باطنی در تجارب مینوی/ اهمیت اتحاد و فنا در اشراق و تجربه مینوی/ خلسه روحانی و تجربه اشراقی/ نقش خیال در کسب شهود باطنی

فلسفه اسلامی

علیزاده، بیوک

بایسته‌های تحقیق در فلسفه اسلامی، ش ۲۴، پاییز ۸۹
وجود شناسی/ انسان شناسی/ جهان شناسی/ معنا شناسی/ ارزش شناسی

میرزائی، صدیقه- حقیقت، لاله

بررسی مسئله جعل در فلسفه اسلامی، ش ۲۳، تابستان ۸۹
تاریخچه بحث جعل/ تعریف جعل/ جعل و قرآن/ جعل در اصطلاح فلسفی/ جعل بسیط و مرکب/ جعل بالذات و بالعرض/ بیان اقسام جعل از دیدگاه ملا هادی سبزواری/ مدار بحث جعل

محمدخانی، حسین

وجود شناسی از دیدگاه دوانی، ش ۲۱، زمستان ۸۸
وجود و ماهیت/ اقسام وجود/ زیادت وجود بر ماهیت/ اشتراک وجود/ موضوع متأخران در قبال دوانی/ نقد و بررسی اشکالات وارد بر دوانی/ جعل/ وجود ذهنی/ موضع صدرالمتهلین در قبال وجود ذهنی از منظر دوانی/علیت/ موضع دشتکی و ملاصدرا/ قاعده علیت از منظر دوانی/ تفسیر سخن بوعلی و موضع صدرا

عبداللهی، مهدی

اتحاد نفس با عقل فعال از دیدگاه صدرالمتهلین، ش ۲۱، زمستان ۸۸
تعریف نفس از نظر فلاسفه/ حقیقت نفس از منظر فلاسفه پیش از ملاصدرا/ دیدگاه ملاصدرا در تعریف نفس/ براهین ملاصدرا بر حقیقت تعلق نفس/ رأی ابن سینا/ دیدگاه ملاصدرا/ مبانی دیدگاه ملاصدرا در باب حقیقت تعلق نفس/ لوازم دیدگاه ملاصدرا در باب حقیقت نفس

شجاری، مرتضی - قربانی، لیلا

قاعده بسیط الحقیقه در حکمت متعالیه و تطابق آن با مقام کثرت در وحدت در عرفان ابن عربی،
ش ۲۶، بهار ۹۰

وحدت وجود/ وحدت وجود در عرفان ابن عربی/ وحدت وجود در حکمت متعالیه/ وحدت
شخصی وجود/ مقام کثرت در وحدت و قاعده بسیط الحقیقه/ عرفان ابن عربی و مقام کثرت در
وحدت/ حکمت متعالیه و قاعده بسیط الحقیقه/ تطبیق قاعده بسیط الحقیقه با مقام کثرت در
وحدت/ طور و رای عقلی/ نتایج مشترک قاعده بسیط الحقیقه و مقام کثرت در وحدت/ توحید
حقیقی در باور به قاعده بسیط الحقیقه و مقام کثرت در وحدت

صادقی، رضا

جایگاه اصل علیت در تبیین علمی، ش ۲۶، بهار ۹۰

نسبت تبیین با مفهوم علیت/ تبیین عنوان استنتاج منطقی/ ماهیت قانونی علمی/ پیوند بین علیت و
قانون/ ذات گرایی و حجیت روش استقراء

رحیمی، غلامحسین - عمادی، عبدالرسول

مکان و خلأ از دیدگاه ابوعلی سینا و ابوالبرکات بغدادی، ش ۲۶، بهار ۹۰

مفهوم مکان/ دو تلقی از مکان در تاریخ علم/ ویژگی های مکان از دیدگاه ابن سینا/ ویژگی های
مکان از دیدگاه ابوالبرکات بغدادی/ مفهوم خلأ/ ویژگی های خلأ از دیدگاه ابن سینا

صدری، جمشید

تحلیل و تبیین حیثیت قوه و فعل در قابل و فاعل، ش ۲۷، تابستان ۹۰

حیثیت قوه و فعل در قابل و فاعل/ قوه قابلی/ قید غیریت در تعریف قوه/ دلایل تعدد حیثیت قوه
و فعل/ نقد علامه طباطبایی/ نظر قائلان به اجتماع حیثیت قوه و فعل/ تقابل قوه و فعل

مرتضائی، بهزاد

مقایسه دیدگاه ابن عربی و ملاصدرا در مسئله حدود و قلمرو عقل در شناخت حق تعالی، ش ۲۷، تابستان ۹۰

چگونگی شناخت حق تعالی از دیدگاه ابن عربی / دلایل ابن عربی بر ناتوانی عقل در شناخت خدا / عقل از حیث پذیرش برخلاف جنبه فعل و ادراکی نامحدود است / تفاوت قلب با عقل / حدود قلمرو عقل در شناخت حق تعالی از دیدگاه ملاصدرا / منشأ اختلاف و شناختها

شکری، عبدالعلی

تبیین علم خداوند به غیر، از طریق تحلیل وجود روابط در فلسفه ملاصدرا، ش ۲۷، تابستان ۹۰
تحلیل وجود رابط در فلسفه صدر / علم واجب به غیر خود / وجود رابط و علم واجب به موجودات قبل از ایجاد آنها / وجود رابط علم واجب به موجودات پس از ایجاد آنها / علم واجب به امور مادی و جزئیات متغیر / علم ذات واجب به اشیاء به نحو اضافه اشراقیه

اکبریان، رضا - سادات ربیعی هاشمی، زهرا

نظر علامه طباطبایی در باب تمایز وجود و ماهیت و نقش آن در تقریر برهان صدیقین، ش ۲۸، پاییز ۹۰

برهان صدیقین در دیدگاه ملاصدرا / برهان علامه طباطبایی در اثبات وجود خدا / مبادی تصویری برهان علامه طباطبایی

سید هاشمی، سید محمد اسماعیل - سجادی فر، مهدی

تأملی بر نظریه شیخ و وجود ذهنی با تأکید بر آراء علامه طباطبایی، ش ۳۲، پاییز ۹۱
تطابق ذهنی و عینی / معرفت شناسی اسلامی / تحلیل و تفسیر کلمات قدما / نظریه شیخ / مقصود از شیخ / اشکالات وارد بر شیخ / انحاء مختلف بازگشت علم حصولی به علم حضوری / ارتباط یا اتحاد نفس با صورت مجرد خیالی یا عقلی / مکملی بر نظر علامه طباطبایی در باب تطبیق وجود ذهنی یا عینی / تأییدی بر نظریه شیخ

علی نوروزی، رضا- شهریاری، شهناز

تحلیلی بر پیامدهای تربیتی عقل نظری از دیدگاه ابن سینا، ش ۳۲، پاییز ۹۱
عقل در فلسفه ابن سینا/ عقل نظری/ پیامدهای تربیتی/ تلاش برای به فعلیت رساندن هرچه بیشتر
استعدادهای بالقوه/ توجه به محیط به عنوان یک عامل مبنایی در رشد عقلانی/ جهت ذهنی
دقیق و صحیح فرد در فرایند اکتساب/ در نظر گرفتن تفاوت‌های فردی در آموزش/ ایجاد تنوع
در برنامه درسی و محتوای آموزشی به منظور شکوفایی عقلی/ الگوی رشد عقلانی بر اساس
مراتب عقل نظری ابن سینا

اکبری، رضا- اصلانی، محسن

چیستی صادر اول، ادله و لوازم فلسفی آن در فلسفه ملاصدرا، ش ۳۳، زمستان ۹۱
چیستی عقل اول عددی/ احکام وجود منبسط/ اخلاق و شمول وجود منبسط/ وحدت حقه
حقیقه اصلیه وظلیه/ ادله ملاصدرا بر اثبات وجود منبسط به عنوان صادر اول/ برهان تحلیل
فاعلیت و علیت واجب تعالی/ وجود منبسط بر کدام مبنا وحدت شخصی یا وحدت تشکیکی؟/
لوازم فلسفی وجود منبسط/ تبیین نظریه وحدت در کثرت/ حل تعارض میان متکلمان و فلاسفه
در باب قدرت الهی/ تبیین وحی الهی و مصونیت آن از خطا در مراحل سه گانه عقل- مثال-
حس

عمیق، محسن- فهیمی، لیلا

حقیقت اراده الهی از نگاه حکمت متعالیه، ش ۳۳، زمستان ۹۱
اراده الهی از حیث معناشناسی/ رابطه الهی با ذات الهی/ ثبات اراده الهی/ مراتب اراده الهی/
اراده اجمالیه و تفصیلیه/ اراده تکوینی و تشریحی

سالم، مریم

تقسیم موجود به واجب و ممکن، ابتکار فلسفی فارابی و ابن سینا، ش ۳۴، بهار ۹۱

پیشینه بحث وجوب و امکان نزد فلاسفه مشائی پیش از ابن سینا / کندی و فارابی / ابن سینا /
مقسم وجوب و امکان در منطق و فلسفه / رابطه مواد ثلاث در منطق و فلسفه / لوازم تقسیم مواد
ثلاث

اکبریان، رضا - مقدم، غلامعلی
وجود ذهنی از دیدگاه علامه طباطبایی، ش ۳۵، تابستان ۹۲

اطهری، سید حسن - منشادی، سید مرتضی
چیستی فلسفه سنت گرایی با تکیه بر آرای دکتر سید حسین نصر، ش ۳۶، پاییز ۹۲
چیستی سنت / ارتباط سنت با دین / ارتباط سنت با وحی / ارتباط سنت با امر قدسی / ارتباط سنت
با راست اندیشی / رابطه سنت با مرجعیت و انتقال حقیقت / مؤلفه‌های بنیادین سنت گرایی /
وحدت متعالی ادیان

رضازاده، رضا - مظفری فرد، مهناز
آموزه اسلامی پیدایش نفس و نظریه فلسفی «جسمانیت حدوث نفس» صدرای سازگاری
یا تعارض؟ ش ۳۶، پاییز ۹۲
نظریه جسمانیت حدوث نفس / آموزه اسلامی حدوث نفس / تعارض واقعی یا ظاهری /

علمی، محمد کاظم - قلاسی، مریم
نظریه ملاصدرا و کانت درباره هلیات بسیطه، ش ۳۷، زمستان ۹۲
هلیه بسیطه / نظر ملاصدرا در مورد هلیه بسیطه مبتنی بر اصالت ماهیت / نظر ملاصدرا در مورد
هلیه بسیطه مبتنی بر اصالت وجود / کیفیت عروض وجود بر ماهیت / هلیات بسیطه در واجب /
هلیه بسیط از نظر کانت / تعریف احکام تحلیلی و ترکیبی / تعریف محمول از نظر کانت /

تعریف وجود از نظر کانت / تعریف واقعیت / ملائک صدق و کذب قضایای هلیه بسیطه / مقایسه نظرات ملاصدرا و کانت در باب قضایای هلیه بسیطه

پارسایی، جواد- موسوی، سید محمد

بررسی گستره براهینی قاعده الواحد، ش ۳۷، زمستان ۹۲

براهین قاعده الواحد / مفهوم شناسی مبادی قاعده الواحد / مراد از واحد در قاعده الواحد / بساطت / کثرت / مراد از بساطت در قاعده الواحد / سخنیت بین علت و معلول / بررسی شمول قاعده الواحد

خواجه گیر، علیرضا- ولی الله، ساکی

تحلیل مراتب علم الهی در حکمت متعالیه صدرائی، ش ۳۷، زمستان ۹۲

معناشناسی صفات الهی در حکمت متعالیه / ترتیب افعال الهی یا نظام آفرینش / کیفیت علم واجب تعالی به ماسوا در مرتبه ذات / کیفیت علم الهی در مرحله ذات به ماسوی در حکمت متعالیه / تبیین مراتب علم حق تعالی به اشیا / تحلیل علم الهی در مرتبه عنایت / اقسام علم عنائی / تحلیل علم الهی در مرتبه قضا / تقسیم بندی قضاء الهی / تحلیل علم الهی در مرتبه قدر پورطولمی، منیرالسادات- باقرپور، فاطمه

سیر تطور مفهومی معرفتی تشکیک، ش ۲۹، زمستان ۹۰

اصطلاح تشکیک در منطق / طرح اصطلاح تشکیک در فلسفه / مناظرات فیلسوفان در مسئله تشکیک / خلط معانی گوناگون تشکیک در مناقشات فیلسوفان / تشکیک در عرفان

شاملی، نصرالله- حداد، وحیده

قوه واهمه و نسبت آن با سایر قوای نفس با تأکید بر آراء ابن سینا، ش ۲۹، زمستان ۹۰

واهمه و مدرکات آن / ادراک معانی جزئی / نیروی حافظه یا ذاکره / چگونگی فعالیت نفس در بازگرداندن فراموش شده‌ها / اقسام ارتباطات موجود واهمه / ارتباط واهمه پیامبران با عالم طبیعت / ارتباط واهمه انسان با نفوس بشری

فلسفه تطبیقی

سعادت‌ی خمسه، اسماعیل

شان معرفتی قوه خیال در نقد اول کانت: ارزیابی از منظر صدرائی، ش ۲۸، پاییز ۹۰
تأکید بر قوه خیال / مخالفت با دکارت / کارکردهای استعلایی قوه خیال / تألیف در یافت شهود /
تألیف بازسازی / تألیف بازشناسی در مفهوم / کانت شناخت و علم را صرفاً حصولی می‌داند /
تألیف آگاهانه یا ناآگاهانه؟ / نظر ملاصدرا در باره قوه خیال، حس مشترک و متخیله / برهان
مشرقی ملاصدرا بر مجرد قوه خیال / قوه متخیله یا متصرفه / ارزیابی و نتیجه

توازیانی، زهرا - عمرانیان، نرجس

مقایسه دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا در تبیین موضوع و رابطه آن با مسائل فلسفی، ش ۳۸، بهار ۹۳
عوارض ذاتی / موضوع فلسفه / تبیین مسائل علم / مسائل فلسفه / تبیین رابطه موضوع و مسائل /
رابطه موضوع و مسائل فلسفه

ساجدی، علی محمد - رستمی، یدالله

رابطه خدا با جهان در اندیشه ارسطو و ابن سینا، ش ۳۲، پاییز ۹۱
خدا در اندیشه ارسطو / چگونگی رابطه خدا با جهان در اندیشه ارسطو / حدوث و قدم جهان در
آرای ارسطو چگونه است؟ / خدا در اندیشه ابن سینا / مبانی رابطه خدا با جهان در اندیشه ابن
سینا / نیاز دائمی و مستمر عالم به خدا / حدوث و قدم عالم و رابطه آن با فاعلیت خدا از دیدگاه
ابن سینا

سید هاشمی، سید محمد اسماعیل

عنایت الهی نسبت به جهان هستی از نگاه سه فیلسوف یهودی، مسیحی و اسلامی، ش ۳۴،
بهار ۹۲

مفهوم عنایت یا رابطه ایجاد و تدبیری خدا با جهان / غرض خداوند از ایجاد و تدبیر عالم
چیست؟ / آیا عنایت خداوند نسبت به خلقت جهان ضروری است؟ عنایت و شرور / مقایسه و
ارزیابی دیدگاه‌ها

محسنی، مرتضی - غنی پور ملکشاهی، احمد - حقیقی، مرضیه
جهان شناسی ناصر خسرو و مقایسه آن با جهان شناسی مانی، ش ۳۸، بهار ۹۳
مقایسه جهان شناسی ناصر خسرو با جهان شناسی مانی / آفرینش نخستین / اسارت روح در کالبد /
بدینی نسبت به دنیا و بیزاری از آن / فرد، راه رستگاری / ادواری بودن تاریخ / معاد روحانی /
نقش اعداد در عناصر هستی

امید، مسعود
مقایسه نظریه علم تصدیقی یقینی سینوی و نظریه معرفت در معرفت شناسی جدید، ش ۲۱،
زمستان ۸۸
نظریه علم تصدیقی یا تصدیقی یقینی / ملاک علم یقینی و مبادی برهان / تحلیل علم تصدیقی
یقینی سینوی / نظریه حد وسط به معنای عام / نقش عقل فعال / تحلیل علم و معرفت و منابع آن در
معرفت شناسی جدید / منابع معرفت در معرفت شناسی

فلسفه غرب

بینای مطلق، سعید - کندری، الهام
ایرادهای ارسطو به ایده‌های افلاطونی، ش ۳۰، بهار ۹۱
نظام افلاطونی در نظر ارسطو / خاستگاه ایده‌ها / کتاب شناسی ایده‌ها / استدلال موضوع فکر /
استدلال از نسبت‌ها / تقریر ارسطو / وضع استدلال‌ها در آثار افلاطون / از چیزی پدید آمدن / مبدأ
حرکت یا علت پیدایش / کلیات به مثابه جوهرهای مفارق

سالم، مریم
علیت ارسطو از منظر توماس آکوئینی، ش ۳۸، بهار ۹۳
ضرورت بحث از علیت ارسطویی و توماس / جایگاه بحث علیت از دیدگاه ارسطو و توماس /
معنای علیت از دیدگاه ارسطو / معنای علیت از نظر توماس / رابطه تشابه در علیت توماس / انواع
علل از دیدگاه ارسطو و توماس

فتحی، حسن - علیپور، سیروس

ابهام تعارض در تعریف ارسطو از زمان، ش ۲۶، بهار ۹۰
عدد مورد نظر در تعریف زمان / متصل بودن زمان / متصل بودن عدد / بازگشت به خود ارسطو

طالب زاده، حمید - عزیززاده، بهرام
اراده‌های آزاد و آموزه‌های دینی (نقد و بررسی پاسخ‌های اندیشمندان غربی به مسئله
تقدیرانگاری)، ش ۲۲، بهار ۸۹
تقدیرانگاری و دترمینیسم / تقدیرانگاری منطقی / تقدیرانگاری الهیاتی / علم پیشین الهی و دلیل
استلزام / بررسی دلایل و پاسخ‌های تقدیرانگاری

فولادی، عقیل

شاکله سازی و کارایی آن در نقد اول کانت با تأکید بر مفهوم مکان، ش ۳۷، زمستان ۹۲
ضرورت بحث شاکله سازی / چیستی شاکله / شاکله مقوله / کاربرد ناروای مقولات / مکان،
زمان، شاکله / اصول فاهمه محض و مکانمندی شاکله‌ها

فلسفه مضاف

اسلامی، زینب

بازنگاهی به فلسفه ریاضیات هگل، ش ۲۵، زمستان ۸۹
برنامه هگل / گذر از کیفیت / کمیت / نامتناهی / ریاضیات شهودی / صوری

محمدی، مسلم

پرستش اصل بنیادین فلسفه اخلاق استاد مطهری، ش ۲۵، زمستان ۸۹
معناشناسی / استاد مطهری و فلسفه اخلاق اسلامی / بررسی نظریه پرستش / هویت معرفتی /
جنبه‌های اخلاقی و تربیتی / پرستش معیار اخلاق / نقد نظریه وجدان، زیبایی و محبت / نظریات
نگارنده و جمع‌بندی نظریه استاد مطهری / هویت واحد اخلاق دینی و اخلاق عرفانی

سعیدی مهر، محمد- حسن پور، غلامرضا

بررسی و نقد تفسیر کریپکی از استدلال زبان خصوصی ویتگنشتاین، ش ۲۴، پاییز ۸۹
تأملات کریپکی در باب معناداری فهم روزمره ما/ چالش شکاک کریپکی / توسل به شیوه‌های
ذهنی / توسل به تجربیات درونی گذشته / شروط صدق و شروط اظهارپذیری / استدلال زبان
خصوصی ویتگنشتاین / نقدهای وارد بر تفسیر کریپکی از منظر شارحان ویتگنشتاین / مقایسه
نادرست ویتگنشتاین با هیوم / تحریف دیدگاه ویتگنشتاین در باب نحوه کاربرد معنا/ فردگرایی
و توانایی معنا/ نقد قرائت کریپکی از خصوصی بودن / رد اسناد شکاکیت در باب معنا به
ویتگنشتاین

کلام اسلامی

عمیق، محسن

وحی شناسی ملاصدرا، ش ۲۳، تابستان ۸۹
تبیین ماهیت عقلانی وحی / تشکیک حقایق و حیانی / حجیت کتاب و سنت / نقاط قوت و ضعف
رویکرد ملاصدرا / گستره وحی

اسدالهی، خداخش

اندیشه توحیدی در آثار سنائی، ش ۲۳، تابستان ۸۹
توحید و اقسام آن / توحید وجودی و شهود / سنایی و اندیشه توحید / راه‌های معرفت الله تعالی /
خودشناسی / عجز عقل از معرفت الله / اسماء و صفات حق تعالی / تشبیه و تنزیه / اقرار به خلق
افعال بندگان / عطای کرامت الهی / شرایط تحقق توحید / توحید توأم با تنزیه و تجرید

فارسی نژاد، علی رضا

تأملی بر دیدگاه متکلمان در باب غایتمندی آفرینش (تقریب دیدگاه اشاعره و عدلیه)، ش ۲۲،
بهار ۸۹

مسئله غایتمندی از دیدگاه اشاعره/ ادله اشاعره بر نفی غرض از فعل باری تعالی و بررسی آن/ نتایج دلایل اشاعره/ مرجع آفرینش از نظر اشاعره/ غایتمندی از دیدگاه معتزله // غایتمندی از دیدگاه امامیه/ غرض فعل باری تعالی از دیدگاه امامیه/ مرجع آفرینش از دیدگاه امامیه/ مصلحت یا منفعت بودن فعل/ علم به اشتغال فعل بر مصلحت/ حسن و جوب ذاتی فعل/ تقریب دیدگاه‌ها

حسینی شاهرودی، سید مرتضی - فرصغلی، فاطمه

الهیات سلبی از نظر افلوطین و عبدالاعلی سبزواری (مفسر مواهب الرحمن) ش ۲۲، بهار ۸۹
رویکرد تنزیهی به الهیات/ اندیشه‌های افلوطین/ سلب صفات متضاد از ذات خداوند/ اندیشه‌های عبدالاعلی سبزواری/ تفاوت‌ها

سیدهاشمی، سید اسماعیل - موسوی خو، سید صفی الله

اراده الهی و نسبت آن با اختیار انسان از دیدگاه امام خمینی، ش ۲۹، زمستان ۹۰
دیدگاه امام خمینی (ره) درباره صفات ذات و فعل/ منشأ اراده ذات یا فعل؟/ تفاوت اراده الهی با اراده انسان/ اراده الهی و مسئله جبر و اختیار/ تعریف تفویض و جبر از نظر امام خمینی/ نقد امام بر اشاعره و معتزله/ ادله امام خمینی بر بطلان مذهب جبر/ اصطکاک اراده خدا با اراده انسان

بوذری نژاد، یحیی

تبیین فلسفی معجزه و کرامت از دیدگاه سهروردی، ش ۲۹، زمستان ۹۰
پیشینه بحث اعجاز/ واژه‌شناسی/ معجزه از دیدگاه متکلمان/ معجزه از دیدگاه فلاسفه پیش از سهروردی/ انواع معجزه/ کرامت/ سحر/ سهروردی و ماهیت معجزات/ تبیین معجزه/ تفاوت اعجاز و سحر

ابراهیمی دینانی، غلامحسین - رادفر، نجمه سادات

تبیین فلسفی وحی از دیدگاه ابو نصر فارابی، ش ۲۹، زمستان ۹۰

موجود اول / صفات و ویژگی‌های موجود اول / منشأ صدور وحی از موجود اول / ماهیت و محتوای وحی / تنزل عقل کلی / عقل فعال واسطه در ارسال وحی / یگانگی عقل فعال و جبرئیل / نبی گیرنده وحی / قوه متخیله نبی و نقش آن در تحقق وحی / نحوه دریافت وحی توسط نبی / اتصال به عقل فعال / ظهور عقل در متخیله / تنزل وحی تا حس ظاهری و ایجاد کلام

حیدری، حسین

حسن و قبح عقلی و سرشت خدایی انسان، ش ۳۰، بهار ۹۱
حسن و قبح عقلی در آراء متکلمان مسلمان / آراء مرجئه حنفی ماتریدی در باب عقلی بودن حسن و قبح / عقلی بودن حسن و قبح / عقلی بودن حسن و قبح در سخنان جلال الدین مولوی

محمدزاده، رضا - طاهری، جواد

رویکردی فلسفی - کلامی به آموزه بداء بر مبنای اسلوب تحلیلی، ش ۲۸، پاییز ۹۰
اندیشه‌وران صاحب نظر در مبحث بداء / معنای لغوی بداء / معنای اصطلاحی بداء / طرح تحلیلی معنای لغوی و اصطلاحی / معنای نسخ / نسبت میان بداء و نسخ / طرح تحلیلی نسبت بداء با علم الهی و رد برخی شقوق / لوح محو و اثبات / پاسخ‌های فلسفی به مشکل نسبت موجود میان بداء و علم الهی

مشیدی، جلیل

لطف لطیف از دیدگاه مولوی و محقق سبزواری، ش ۲۵، زمستان ۸۹
دیدگاه متکلمان متقدم / نگرش مولوی به لطف / لطف محصل / پیوسته‌های لطف / اختیار در لطف / وجوب لطف / فضل یا عدل / لطف بی واسطه / دیدگاه محقق سبزواری / تلازم عقل و شرح / روش حکمای الهیین / روش متألهین / نتیجه مقایسه

ابراهیم نژاد، محمد رضا

اعجاز تشریحی قرآن، ش ۲۴، پاییز ۸۹

مراد از اعجاز تشریحی / اعجاز در فرهنگ قرآن / پیشینه تحقیق در اعجاز قرآن / کم توجهی به اعجاز تشریحی / دیدگاه قرآن نسبت به شرایع قرآن / جلوه‌های اعجاز قرآن در تشریح / مقایسه احکام قرآن با احکام تورات / مقایسه احکام قرآن و قوانین عرفی / قوانین کیفری و اجرای حدود

سعادت، احمد

بازخوانی دلایل عصمت امام و ارزیابی آن‌ها از منظر اهل سنت، ش ۲۴، پاییز ۸۹
عدم شرطیت عصمت / شرطیت عصمت / بیان دلایل / نقد و بررسی

مقیسه، حسین

منزلت عقل در ساحت معرفت دین (از بعد کلامی و فقهی) ش ۳۰، بهار ۹۱
نگاهی به چیستی عقل و برخی تقسیمات آن / عقل نظری و عملی / مستقلات عقلی / عقلانیت کلام / نمونه‌هایی از عقلانیت کلام شیعه، عقلانیت فقهی امامیه / مکتب تفکیک / تفکر اجتهادی / عقل عرفی / تلازم عقل و شرع

سیاه کوهیان، هاتف

کیفیت و حدود عذاب اخروی در نگرش عرفانی محی الدین ابن عربی، ش ۳۰، بهار ۹۱
رویکرد ابن عربی به مسئله جاودانگی عذاب / تأکید ابن عربی بر فقدان نصوص قابل اعتماد در خصوص خلود عذاب / ماهیت عذاب و نسبی بودن لذت و الم از دیدگاه ابن عربی / استحاله عذاب پس از سپری شدن زمان معین زوال درد از دوزخیان / رحمت بی کران الهی

کیاشمشکی، ابوالفضل - نکوئی سامان، مهدی

پیامدهای کلامی تصرفات بشر در خلقت، ش ۳۱، تابستان ۹۱
نمونه‌هایی از تصرفات غیر متعارف بشری / پیامدهای کلامی تصرفات بشر در مخلوقات الهی / دفع شبهه خلق و تغییر آن / پاسخ به شبهه عدم سازگاری افعال بشر با حکمت ربوبی و حسن بودن خلق الهی / پاسخ به مسئله قدرت بشر برای انهدام موجودات زنده

شه گلی، احمد

علت مرگ از دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا، ش ۳۱، تابستان ۹۱
اقسام مرگ / انواع رویکردها به مسئله علت مرگ / بررسی رویکرد کلامی / نظریه ملاصدرا در
مسئله علت مرگ / تفاوت دیدگاه ملاصدرا با نظریات رقیب / بررسی دیدگاه ملاصدرا در مسئله
علت مرگ طبیعی
قیوم زاده، محمود

بررسی و تبیین روش‌شناسی مکتب کلامی ماتریدی، ش ۳۱، تابستان ۹۱
چیستی و چگونگی اختلاف در روش مکاتب کلامی / شیوه ماتریدی مباحث اعتقادی / تأویل
اساس مکتب کلامی عقل‌گرا / چگونگی شناخت اصول دین و نظام کلامی ماتریدی / لزوم
شناخت خدا عقل‌قبلی از شرع در نگاه ماتریدی / حسن و قبح عقلی اساس روش‌شناسی
ماتریدی / تأویل و تفویض در دیدگاه ماتریدی

پرچم، اعظم

هدفمندی حیات بشر از دیدگاه قرآن و عهدین، ش ۳۲، پاییز ۹۱
هدفمندی حیات از دیدگاه قرآن / هدفمندی حیات از دیدگاه عهدین / دیدگاه عهد جدید

واعظی، علی اصغر - کیادربندسر، علی

سنت به مثابه خاستگاه عقل، ش ۳۳، زمستان ۹۱
تعاریف کلامی از سنت / سنت در نظر سنت‌گرایان / سنت در نگاه روشنگری / احیاگران سنت

پورالخاص، شکرالله - فرجی، فاطمه

ارتباط معنا داری زندگی با اعتقاد به خدا از منظر مولانا، ش ۳۳، زمستان ۹۱
فلسفه بدینی و گرایش به پوچی / معنا و مفهوم زندگی / مرگ اختیاری / فلسفه و هدف
آفرینش / نگاه مولانا به هدف آفرینش / خداوند و زندگی معنادار / پدیده مرگ و نظام احسن

غفوری نژاد، محمد

نظریه خداشناسی و دین فطری در آراء علامه طباطبایی، ش ۳۳، زمستان ۹۱
مفهوم شناسی / خدا و فطرت / شناخت فطری از خدا از طریق علم به ثبات واقعیت / خدا شناسی
فطری بر اساس اصل علیت / فطری بودن دین / فطرت مبنایی برای وضع قانون

فاریاب، محمد حسین

جستاری در شأن ولایت تکوینی امامان (ع)، ش ۳۴، بهار ۹۲
معناشناسی ولایت تکوینی و تحریر محل نزاع ولایت تکوینی (تفویض محدود) / ولایت
تکوینی (تفویض مطلق) / انکار تفویض و روایات آن / بررسی آیات / اثبات تفویض و روایات
آن / دیدگاه برگزیده

برنجکار، رضا - دانیالی، محمد جواد

بررسی معقولیت دلالت کرامت (وقایع خارق عادت دینی) در تطبیق بیان اسلام و مسیحیت،
ش ۳۴، بهار ۹۲

کرامت در سنت اسلامی / کرامت در سنت مسیحی / دلالت کرامت انسان / امکان وقوع کرامت
در دایره آن نزد علمای اسلامی / تحلیل فلسفی کرامات و معجزات / دلالت کرامت نزد علمای
اسلامی / علمای اسلام و کرامت مسیحیت / توقف گرایان / کاتولیک‌ها و ارتدوکس‌ها / دلالت
کرامت در نظر علمای مسیحی / علمای مسیحی معجزات اسلام / فهم عرف ملاک تشخیصی
دلالت کرامت

جمشیدی، محمد حسین - سیزی، داود

نگرش بر اندیشه کلامی - سیاسی آل نوبخت (با تکیه بر نظریه امامت) ش ۳۴، بهار ۹۲
نوبختیان و استقلال و تحکیم پایه‌های کلام امامیه / نگرش حکمی و برهان / نظریه امامت و بنیان
آن

باباپور گل افشانی، محمد مهدی - قدیر، اسفندیار

معناشناسی واژگان عقل و تفکر در ارتباط با مفهوم فطرت در قرآن، ش ۳۵، تابستان ۹۲

کاربرد عقل و تفکر در قرآن / رابطه عقل و تفکر با فطرت / معلومات و تفکر فطری / ارتباط تفکر فطری و جهاد نفس

ظهیری ناو، بیژن - شریفی، شهلا
چگونگی تأثیر تفکر اشاعره در گلستان سعدی، ش ۳۶، پاییز ۹۲
مبانی نظری / تشابه بعضی از افکار اشاعره با افکار قرون وسطای اروپا / تشابه اندیشه‌های ایرانشهری با افکار اشاعره / سعدی و مباحث علم کلام اشعری

شاگری، محمد تقی - برنجکار، رضا
حقیقت تحدیث و رابطه آن با نبوت، ش ۳۷، زمستان ۹۲
آموزه تحدیث در کتاب‌های اهل سنت / اهل سنت و واکاوی مفهوم حدیث / جستاری در مفهوم تحدیث از نگاه شیعه / شیوه‌ها و نشانه‌های تحدیث / تفاوت رسول، نبی و محدث

نوئی، ابراهیم - باباپور گل افشانی، محمد مهدی
دین و دینداران در نگاه صدرالمألهین شیرازی، ش ۳۸، بهار ۹۳
بررسی تعاریف صدرا از دین / مقصود صدرا از دین / اسلام و ایمان / اقسام گزاره‌های دینی / مراتب دین / مراتب انبیای الهی / مرتبه پیامبران و امامان معصوم

فلسفه اسلامی

خادمی، عین الله - حامدی، مرتضی
لذت و الم اخروی در فلسفه سینوی، ش ۲۸، پاییز ۹۰
تعریف فلسفی لذت و الم / رابطه لذت و الم / تعیین حدود تعریف / اصول پنج‌گانه سینوی برای تبیین معاد و لذت یا الم آن / لذت و رنج اخروی از منظر شیخ / تقسیم نفوس اخروی و تبیین لذت و الم آنان

اکبری، رضا

رویکردهای مختلف به مسئله وجود خداوند و نگاه ابن سینا به قرینه گروی، ش ۲۵، زمستان ۸۹
عمل گروی / ایمان گروی / ابن سینا و ضرورت اقامه استدلال بر اثبات وجود خدا / ابن سینا و نوع
قرینه گروی در مسئله وجود خداوند

ایشاوی نیا، محمد رضا

جهان شناسی یگانه انگار در پرتو حکمت متعالیه، ش ۲۶، بهار ۹۰
مفهوم واژه حقیقت / مراتب موجودات در جهانها / وحدت تشکیکی / اصل وحدت در کثرت و
کثرت در وحدت / قاعده بسیط الحقیقه / متون دینی / جهانها حقایق و رقایق دیگر / عالم عقول /
رتق و فتق عقول / جهان طبیعی

کلام اسلامی

رحیمیان، سعید - جباره ناصرو، محبوبه

جاودانگی انسان، مبانی و اقسام آن در آثار عطار، ش ۲۲، بهار ۸۹
تعریف جاودانگی / جاودانگی شخصی / اقسام جاودانگی / جاودانگی تن و جان (معاد جسمانی) /
اعتقاد به جهان آخرت / مبانی مبحث جاودانگی از دیدگاه عطار / بهشت و جهنم از دید مردم
عادی / عالم برزخ / نفی تناسخ / فنا فی الله و بقاء بالله

پرچم، اعظم - بنیان، پروین - آبدار، اعظم

بررسی استناد به آیات قرآن در مباحث کلامی کتاب احقاق الحق / از منظر سیاق (مورد مطالعه
رؤیت خدا) ش ۲۶، بهار ۹۰

تعریف سیاق / انواع سیاق / رؤیت خدا از دیدگاه علامه حلی و روزبهان / نظر قاضی مرعشی /
تحلیل نظر فضل بن روزبهان / تحلیل نظر قاضی مرعشی

کلام جدید

علمی، قربان - مشهدی، اکرم

مدخلی بر تعدد رهیافت‌های جیمز به مسئله تجربه دینی، ش ۲۹، زمستان ۹۱
جیمز در مقام روانشناسی تجربی یا تجربه گرای اساسی / جیمز در مقام پراگماتیست / جیمز و
ایده‌های خدا گروانه

مشیدی، جلیل - سمانه، فرزانه

بررسی کثرت‌گرایی دینی در مثنوی مولوی، ش ۳۰، بهار ۹۱
حقانیت همه ادیان / رستگاری و نجات / زندگی مسالمت‌آمیز / تفکیک میان گوهر و صدف
دین / تفاوت مفهومی و زبانی / تفاوت دیدگاه‌ها / تنگناهای معرفتی بشر / هدایت عامه

کیانی، محمد حسین

در باب چیستی جنبش‌های نو پدید دینی، ش ۳۱، تابستان ۹۱
تعاریف الهیاتی / تعاریف روانشناختی / تعاریف مبتنی بر تحلیل مفهومی / تأکید بر جنبشی بودن /
تأکید بر نوید بودن / تعاریف مبتنی بر خصیصه‌های بارز / تحلیل و بررسی

صادقی، رضا

کارکردهای رهیافت عقلی در بحث از تبیین علمی، ش ۳۲، پاییز ۹۱
تبیین و فهم / تبیین به عنوان بیان وحدت / تبیین و کارکرد / تبیین و مکانیسم / سطوح تبیین و
مفاهیم نظری / تبیین و احتمالات / احتمال منطقی / احتمال معرفتی / احتمال آماری / تبیین احتمالی

علمی، قربان - شاوران، مسعود

کارکرد باورها و مناسک اسلامی در کاهش بستر خودکشی، ش ۳۲، پاییز ۹۱
آمار خودکشی در جوامع مسلمان / عوامل مؤثر بر خودکشی / نقش برخی باورها و مناسک
اسلامی در کاهش افسردگی و اضطراب / خودکشی از دیدگاه قرآن و حدیث / باورهای
اسلامی معنا بخش زندگی / شبکه‌های مذهبی حمایت اجتماعی

مغفور مغربی، حمید

رویکرد مبنایگر در تولید علم دینی، ش ۲۳، تابستان ۸۹

رویکردهای گوناگون در علم دینی / مفهوم علم دین در رویکرد مبنایگر / هماهنگی علوم جدید با نظام نیازهای انسان غربی / اومانیزم / مبانی معرفت شناسی غیر الهی / تحویل گرایی واقعیت به واقعیت مادی / فناوری افسار گسیخته / چالش های رویکرد مبنایگر / شرایط تولید دین در این رویکرد

تورانی، اعلا- سلطان احمدی، منیره

تحلیلی بر رابطه هرمنوتیک روشی و فلسفی با تأویل و تفسیر قرآن کریم، ش ۲۳، تابستان ۸۹
هرمنوتیک و تأویل در قرآن / تأویل از نگاه برخی اندیشمندان اسلامی / هرمنوتیک فلسفی، تفسیر و تأویل قرآن / قرائت های مختلف از دین / تأثیر پیش فرض ها در تفسیر / هرمنوتیک روشی: تأثیر و تأویل / شرایط تأویل و تفسیر / دلایل مؤلف گرایی و متن محوری در تفسیر قرآن

موحد، مجید- صفا، مینا

رویکردی جامعه شناختی به مفهوم خدا، ش ۲۱، زمستان ۸۸

منشأ های مفهوم خدا / تجربه دینی / رهیافت انسان شناسی و منشأ مفهوم خدا / رهیافت جامعه شناختی و منشأ مفهوم خدا / ساختار اجتماعی واقعیت و مفهوم خدا / ساختار قدرت اجتماعی و مفهوم خدا / تحول تاریخی مفهوم خدا / مفهوم خدا در دوران مدرن / الهیات پست مدرن / اثرات اجتماعی مفهوم خدا / کارکرد مفهوم خدا / بازنگری و بازسازی مفهوم خدا

کلام جدید

سیاح، حسین

اسلام و گونه همزیستی با ناهمکیشان، ش ۲۱، زمستان ۸۸

کثرت گرایی دینی / کثرت گرایی دینی هنجاری از نگرگاه قرآن / کثرت گرایی دینی هنجاری از نگرگاه معصومان / نسخ ادیان آسمانی از نگرگاه قرآن و حدیث / نامه های پیامبر / خاتمیت و جهان شمول اسلام

یزدان پناه، سید یدالله - ازمخواه، احمد

ماهیت ایمان از دیدگاه ابن عربی و کی‌یر کگور، ش ۲۷، تابستان ۹۰
نگاهی به دیدگاه‌ها در ماهیت ایمان / تعریف ایمان از دیدگاه ابن عربی / ایمان برهانی / ایمان قلبی / دیدگاه کی‌یر کگور در ماهیت ایمان / شکاکیت فلسفی / تقدم ایمان بر معرفت / بررسی و مقایسه

حاجی ربیع، مسعود

چیستی معنا در منظر ابن عربی و علامه طباطبایی، ش ۳۷، زمستان ۹۲
روح معنا / هستی‌شناسی معنا / ذاتی بودن دلالت الفاظ بر معنا / فرایند شکل‌گیری لفظ و معنا / فایده انگاری / فرایند شکل‌گیری معنا / زبان قرآن / ثبوت معنایی در فایده انگاری معنا / تأثیر غایت در حقیقی بودن معنا در مصادیق فرا مادی / عناصر پایه‌ای شکل‌گیری معنا / ماهیت معنا و مقوله ظاهر و باطن / تأثیر نظریه روح معنا و فایده انگاری معنا در زبان قرآن

معرفت‌شناسی

سعیدی مهر، محمد - موسوی، سیده مریم

رویکرد التفاتی به ادراک حسی، ش ۲۸، پاییز ۹۰
معناشناسی واژه التفات / محتوای التفاتی ادراک حسی / التفات‌گرایی و اصول بازنمودی شیثیت پدیدار و مشابهت کیفی / تبیین التفات‌گرایان از ادراک حسی / توجیه التفات‌گرایان از ارتباط ذهن با عین در ادراک حسی

بختیار نصرآبادی، حسینعلی - نفیسه، اصل سرمدی

بررسی مبانی معرفت و دلالت‌های تربیتی آن در اندیشه امام خمینی، ش ۲۸، پاییز ۹۰
چیستی علم / تقسیم علوم بر اساس نشأت سه‌گانه انسان / شرایط سودمندی علم / هدف عالم از علم آموزی خالصانه باشد / دیدگاه تربیتی امام

واله، حسین

ریشه‌زبانی اختلاف قرائت‌ها از نظریه اصالت وجود، ش ۲۵، زمستان ۸۹

اختلاف محتوایی / اصالت وجود و ماهیت / انواع استعمال / ترادف با شاهد مفهوم / تفسیرهایی از اعتباریت ماهیت / ریشه زبانی اختلاف در قرائت / عدم مدخلیت پیش فرض های دیگر

علمی سولا، محمد کاظم - لعل صاحبی، طوبی

تطابق ذهن و عین در معرفت شناسی صدرایی و کانتی، ش ۲۵، زمستان ۸۵
عینیت از دیدگاه ملاصدرا / اصل اخلاقیات نفس / اتحاد عاقل و معقول / عینیت از دیدگاه کانت /
جمع بندی و نتیجه

عبداللهی، محسن

بررسی مؤلفه های اساسی در معرفت شناسی دینی اخوان الصفا، ش ۳۰، بهار ۹۱
ساختار سلسله مراتب و مذاهب اخوان الصفا / خداشناسی و توحید / ماهیت دین و پیامبران /
امامت و خلافت / نفس / اخلاق

بدری، احمد

معرفت شناسی دینی در اندیشه مولوی، برداشتی روش شناسانه از اولین حکایت مثنوی، ش ۳۵،
تابستان ۹۲
مراتب سه گانه معرفت / معرفت پیشین / معرفت پسین / ضرورت هماهنگی در روش تحلیلی و
کل نگری ترکیبی در معرفت / مولانا و روش های شناخت

منطق

حسینی شاهرودی، سید مرتضی - ترقی اوغاز، امیر علی

رابطه حمل اولی ذاتی و شایع صناعی ملاصدرا و قضایای تحلیلی و ترکیبی کانت، ش ۲۵،
زمستان ۸۹

تاریخچه حمل ذاتی اولی و شایع صناعی / تفاوت ها / احکام تحلیلی / احکام تألیفی یا ترکیبی /
تفاوت تصدیق و قضیه / تطبیق و مقایسه / تفاوت در قضایای انتزاعی

فلاحی، اسدالله

استنتاج از دو ممکن نزد ابن سینا و رابطه آن با دو تعریف از قضایای حقیقه و خارجی، ش ۳۵،
تابستان ۹۲

استنتاج از دو ممکن نزد ارسطو و ابن سینا/ استنتاج از دو ممکن در منطق جدید/ راه حل برخی
منطق دانان/ ایرادات متأخران بر ابن سینا/ دفاع قطب الدین رازی از ارسطو و ابن سینا/
صورت بندی پاسخ نخست قطب به زبان منطق جدید/ دفاع از نظر متأخران به زبان منطق جدید

دادجو، ابراهیم

دستگاه منطقی قرآن در افق منطق صوری، ش ۳۶، پاییز ۹۲
مسئله اصلی/ غایت/ فرضیه/ روش ارسطویی/ روش قرآن کریم/ گزاره های خطابی/ جایگاه این
دیدگاه

جاهد، محسن - قاعدی فرد، ابوذر

صورت بندی گزاره های موجه نزد خونجی در منطق موجهات زمانی جدید، ش ۳۶، پاییز ۹۲
موجهات اصلی نزد خونجی/ موجهات فرعی نزد خونجی/ صورت بندی موجهات خونجی/
صورت بندی موجهات بسیط خونجی/ گزاره های موجهه بسیط فرعی/ گزاره های موجهه اصلی/
صورت بندی موجهات مرکب خونجی

AYENEH MA'REFAT

(Research Journal of Islamic Philosophy and Theology)

No. 40/ Vol. 14/ Autumn 2014

Proprietor

Shahid Beheshti University
Faculty of Theology and Religious Studies

Director

Hassan Saeidi, PhD, PhD

Editor-in- chief

Mohammad Ali Sheykh, PhD

Executive Manager

Zakaria Baharnezhad, PhD

Advisory Panel

*Seyyed Ali Akbar Afjei, PhD; Reza Akbarian, PhD; Mohammad Ebrahimi V., PhD;
Ghorban Elmi, PhD; Mohsen Javadi, PhD; Hassan Saeidi, PhD; Manoochehr Sanei,
PhD; Mohammad Ali Sheykh, PhD*

Reviewers

*Reza Akbari, PhD; Mohammad Zakaria Baharnezhad, PhD; Esmail Darabkolai, PhD;
Saleh Hassanzadeh, PhD; Maryam Salem, PhD; Hassan Saeidi, PhD; Morteza
Samnon, PhD; Seyyed Mohammad Esmail Seyyed Hashemi, PhD;*

Translator

Mohammad Reza Anani Sarab, PhD

Executive Editor

Forough Kazemi

Typesetter

Maryam Mirzaie

Address

*"Ayeneh Ma'refat" Office, Faculty of Theology and Religious Studies,
Shahid Beheshti University, Evin, Tehran*

Postal Code

1983963113

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat

E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

Tel.Fax :+98-21-22431785 **Tel**:+98-21-29902527

Print & Binding: *Shahid Beheshti University Printing House*

Note: *The published articles are not the view points of the Quarterly .*

Ayneh Ma'refat is available in following Web Sites in fulltext form

www.ISC.gov.ir
www.SID.ir
www.magiran.com
www.noormags.com
www.srlst.com

Printed in :1393

ABSTRACTS

- A Critical Review of Segregation School 'Maktab Tafkik' Views on Existence with Reference to Some of Its Basic Principles, Seyed Mohammad Esmail Syed Hashemi -Reza Soleimani* 46
- Decoding the Issue of Union of Intelligent and Intelligible in Avicenna's philosophy,* 47
Shamsolah Seraj- Farnoosh Bababdi
- Analytic Review of Consequences of Religious Goodness and Badness,* 48
Zakaria Baharnezhad- Fatemeh Kazemi
- Avicenna's Innovative Theory of Causality and Its Quranic Origins,* 49
Seyd Reza (Zahir) Hosseini Lavasani- Reza Akbarian
- Firmness and Similarity from the Perspective of Ibn Arabi and Allameh Tabatabai,* 50
Massud Hajirabi
- Sheikh Ala'dole Semnani's Approach to the Theory of Reincarnation,* 51
Ladan Salehin- Abolfazl Mahmoodi
- A Philosophical Look at Price Changes from Ibn Khaldun's Perspective,* 52
Mohammad Ali Sheikh

- ۷ ارزیابی دیدگاه مکتب تفکیک در باب وجود و اشاره به برخی مبانی آن،
سید محمد اسماعیل سیدهاشمی - رضا سلیمانی
- ۸ رمزگشایی از جایگاه مسئله اتحاد عاقل به معقول در فلسفه ابن سینا،
شمس‌اله سراج - فرنوش بابادی
- ۹ بررسی پیامدهای کلامی حسن و قبح عقلی، زکریا بهارنژاد - فاطمه کاظمی
- ۱۰ نظریه ابداعی ابن سینا در علیت و ریشه‌های قرآنی آن،
سیدرضا (زهیر) حسینی لواسانی - رضا اکبریان
- ۱۱ محکم و متشابه در اندیشه ابن عربی و علامه طباطبایی، مسعود حاجی ربیع
- ۱۲ نظریه تناسخ و رویکرد شیخ علاءالدوله سمنانی، لادن صالحین - ابوالفضل محمودی
- ۱۳ نگاه فلسفی به نوسان قیمت‌ها از دیدگاه ابن خلدون، محمدعلی شیخ
- ۱۴ نمایه تفصیلی شماره‌های ۲۸-۲۱

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
Autumn 2014 No.40/

**A Critical Review of Segregation School ‘Maktab Tafkik’ Views on
Existence with Reference to Some of Its Basic Principles**

Seyed Mohammad Esmail Syed Hashemi*
Reza Soleimani**

Abstract

The motive behind the segregation school, as it has been designed and proposed, is an understanding of religious beliefs and teachings free from eclecticism mixing religious teachings with philosophical and mystical views. The claim of this school is that religious understanding can be disentangled from philosophical interpretations inconsistent with the literal religion and that man’s ultimate felicity lies in this disentanglement. The key focus of this theological school is on ontology that it is through ontology that one can appreciate the epistemological issues. The present article is an attempt to explore the ontological principles of segregation school. The conclusion is that most of the ontological views presented in this school are biased against transcendental wisdom as they are mostly aimed at rejecting transcendental philosophical views. For this reason its basic principles lose ground to the extent that one cannot even attribute them to Islamic traditions. It should be acknowledged that the originators and commentators of this school have different views and that this article is focused on the originators’ views.

Key Terms: *existence, quiddity, school of segregation, creation, causality, ownership.*

* Shahid Beheshti University

m-hashemy@sbu.ac.ir

** Shahid Beheshti University

Decoding the Issue of Union of Intelligent and Intelligible in Avicenna's philosophy

Shamsolah Seraj*
Farnoosh Bababdi**

Abstract

In his works, Avicenna frequently refers to the unity theory; however, his real views toward this issue are not clear, as he argues both for and against this theory. On the one hand, he is well known as someone who has rejected the unity theory and on the other hand he has been identified as someone who departed from his original views and adopted the unity theory. Avicenna's inconsistent views have created ambiguities which are the focus of the present paper. The aim is to resolve the issue with reference to his views as expressed in his different works. An attempt is made to explain his views providing evidence from his texts. The conclusion is that Avicenna's views with regard to the unity theory are not indeed inconsistent. In fact, he has been consistent in arguing for the unity of intelligent and intelligible.

Key Terms: *Avicenna, unity, intellect, intelligent, intelligible.*

* Ilam University

** Ilam University

farnoosh.babadi@yahoo.com

Analytic Review of Consequences of Religious Goodness and Badness

Zakaria Baharnezhad*

Fatemeh Kazemi**

Abstract

Rational and religious goodness and badness have different consequences in three domains of justice, prophecy and resurrection. The theory of religious goodness and badness also leads to an inability to prove God's attributes rationally. This theory also fails to present a rational account of the necessity of prophetic mission and infallibility of the prophets, resurrection and obligations. It is only through the religious goodness and badness that one can appreciate the God's attributes and consider God free from bad actions and tyranny. As the performance of a deed by God or lack of it cannot be proven rationally the religious law loses its credibility and therefore its commandments and promises will not be obligatory. In contrast, the theory of rational goodness and badness does not have these weaknesses in terms of instruments and consequences. With the acceptance of rational goodness and badness, it is possible to prove God's attributes rationally and with an emphasis on the badness of declaration of a miracle by the false advocates of prophecy and the badness of the negation of God's intention, many issues in the domain of prophecy and its secondary issues are proved rationally. It is also possible to present rational reasons on the necessity of resurrection through rational goodness and badness.

Key Terms: *rational goodness and badness, religious goodness and badness, instruments, consequence, resurrection.*

* Shahid Beheshti University

z_baharnezhad@sbu.ac.ir

**

Fateme_kazemi_1@yahoo.com

Avicenna's Innovative Theory of Causality and Its Quranic Origins

Seyd Reza (Zahir) Hosseini Lavasani*
Reza Akbarian**

Abstract

Causality is one of the most important philosophical issues which has attracted the attention of Islamic philosophers. They have made a lot of efforts to refine it in accordance with the religious teachings. With reference to the religious concept of creation, Avicenna draws on Aristotle's potentiality and actuality, but moves beyond these concepts to existence and quiddity and in this movement tries to renovate most of the concepts related to causality. For example, through his efforts, the criterion required for the 'possibility through preparedness' has evolved into 'substantial possibility'. God as the First Unmoved Mover who is True Actuality and Ultimate Cause has become Self-Existent, Pure Existent and Efficient Agent. Also God who is Knower of Himself becomes Knower of all else than Himself. In brief, in the interpretation of causality, 'concession of existence to quiddity' substitutes for "actualization of the potential".

Key Terms: *causality, Avicenna, Aristotle, creation, substantial possibility.*

* University of Tarbiat Moddares zoheirreza@yahoo.com

** University of Tarbiat Moddares

Firmness and Similarity from the Perspective of Ibn Arabi and Tabatabai Allameh

Massud Hajirabi*

Abstract

The focus of the present article is on the issues related to the language of religion. One of the important features of the language of religion is the firmness and similarity of the Qur'anic verses. The aim is to reflect on the views of Ibn Arabi and Allameh Tabatabai on these features of the Qur'anic verses. Many experts believe that the firmness and similarity are integral features of Quranic verses. They take the view that similar verses are similar in nature. Knowledge of the true meaning of the similars is out of human knowledge realm and it is in the realm of divine knowledge. Ibn Arabi and Allameh Tabatabai in response to this issue of the language of religion have expressed views which are different from the ones mentioned above. In this article, the views of Ibn Arabi and Allameh Tabatabai about quiddity of the firm and the similar are compared and contrasted. The method adopted is a mixture of the tradition and rational analysis. The conclusions are: first, the relationship between firmness and similarity on the one hand and absolute existence and manifestation in mysticism on the other; second, the intrinsic similarity of the similar verses with reference to the particular interpretation of Ibn Arabi; third, the relative similarity from Allameh Tabatabai's point of view; fourth, lack of inconsistency between the views of Ibn Arabi and Allameh Tabatabai on similarity, intrinsic or relative, and the possibility of their integration.

Key Terms: *firm, similar, intrinsic similarity, relative similarity.*

* Shahid Beheshti University

m_hajirabi@sbu.ac.ir

Sheikh Ala'dole Semnani's Approach to the Theory of Reincarnation

Ladan Salehin*
Abolfazl Mahmoodi**

Abstract

The theory of reincarnation, as one of the basic teachings of Hinduism and Buddhism, has long been the subject of philosophical, mystical and theological disputes among Muslim scholars, who have strongly argued against it. As some unconventional Muslim groups and sects have been known to have accepted or have been affiliated with the theory of incarnation, the discussion of this theory has made its way into different theological fields up to the present time. Taking a Gnostic perspective, the great Sufi, Sheikh Ala ud-Daula Semnani (7 and 8 A.H), as one of the renowned Persian mystics, opposed the prevalence of reincarnation teachings in his time with admirable lucidity and precision. The present article is an attempt to analyze his opposition through and analysis his works.

Key Terms: *Ala'dole Semnani, reincarnation, exemplification, transmigration, metempsychosis.*

* Islamic Azad University, Tehran Branch of Science and Research
Ladansalehin@gmail.com

** Islamic Azad University, Tehran Branch of Science and Research
amahmoodi5364@gmail.com

A Philosophical Look at Price Changes from Ibn Khaldun's Perspective

Mohammad Ali Sheikh*

Abstract

No doubt, Ibn Khaldun is one of the greatest scholars in the Islamic world and world in general. His unique, creative and innovative thoughts in the history of sociology, philosophy of history, and government and governing are not comparable to those of scholars preceding him. He can rightly be considered the founder of modern sociology and philosophy of history. The present article is aimed at explaining his thoughts and views on changes in prices.

Key Terms: *price, income, welfare, hoarding, market recovery.*

* Shahid Beheshti University